

Adviescollege
toetsing regeldruk

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw drs. M.L.J.Paul
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Onze referentie MvH/RvZ/MR/bs/ATR2857/2023-U103

Uw referentie

Datum 24 november 2023
Betreft Besluit praktijkgerichte vakken in de theoretische en gemengde leerweg van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo)

Geachte mevrouw Paul,

Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) heeft op 11 oktober 2023 het Besluit praktijkgerichte vakken in de gemengde en theoretische leerweg van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs ontvangen voor toetsing.¹ Aanvullend heeft ATR op 31 oktober 2023 de regeldrukparagraaf ontvangen. De internetconsultatie is gehouden van 10 oktober 2023 tot en met 6 november 2023.

Zonder de introductie van een vak waarin de praktijkgerichte toepassing ervan centraal staat, komen leerlingen in de theoretische leerweg (tl) en sommige leerlingen in de gemengde leerweg (gl) te weinig in aanraking met praktijkgericht onderwijs en beroepsoriëntatie, aldus de toelichting bij het besluit. Om leerlingen beter voor te bereiden op de overstap naar het vervolgonderwijs is scholen eerder op basis van een pilot de mogelijkheid geboden om een praktijkgericht keuzevak aan te bieden. Dit heeft ertoe geleid dat er inmiddels dertien verschillende concept-examenprogramma's voor praktijkgerichte vakken (door)ontwikkeld zijn onder leiding van Stichting Leerplanontwikkeling (SLO). Het onderhavige besluit regelt daarvoor dat er een nieuw praktijkgericht keuzevak en examenvak aan het onderwijsprogramma van de (gl) en (tl) van het voortgezet middelbaar beroepsonderwijs (vmbo) wordt toegevoegd.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de regeldrukgevolgen aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

¹ De volledige titel luidt: *Besluit van ... tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 in verband met de mogelijkheid van het aanbieden van de praktijkgerichte vakken in de gemengde en theoretische leerweg van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs.*

1. *Nut en noodzaak*

De leerlingen van het vmbo gaan vooral naar het mbo, maar het praktijkgericht onderwijs is ook belangrijk voor leerlingen die doorstromen naar het hoger algemeen voorbereidend onderwijs (havo), mogelijk als opstap naar het hoger beroepsonderwijs (hbo). Er wordt momenteel ook in het havo praktijkgericht onderwijs ontwikkeld. Leerlingen die een praktijkgericht vak in de gl en tl hebben afgesloten en daarna doorstromen naar het havo, kunnen daar naar verwachting in 2027 ook een praktijkgericht vak kiezen. Daarnaast wordt momenteel de wenselijkheid van het invoeren van praktijkgerichte onderwijs-elementen in het vwo onderzocht, aldus de toelichting.

Ondanks het erkende belang van praktijkgericht onderwijs, is tegelijkertijd aangegeven dat een verplichting voor alle (vmbo)-scholen om een praktijkgericht vak op te nemen in het onderwijsprogramma nog niet mogelijk is, omdat de gevolgen voor het vmbo-stelsel als geheel nog onvoldoende duidelijk zijn. Een verplichting roept onder meer de vraag op wat het verschil dan nog is tussen de gl en de tl. Het onderscheid tussen beide leerwegen vervaagt. De (af)lopende pilot en de vrijwillige deelname van scholen moeten daarover meer inzicht bieden. Daarnaast is er geen dekking voor de financiële middelen die nodig zijn om het praktijkgerichte programma op dit moment te verplichten. In de periode 2024 tot 2027 wordt verdere besluitvorming over de inbedding van het praktijkgericht onderwijs in het vmbo-stelsel verder voorbereid.²

1.1 Het college adviseert bij de inbedding van het praktijkgericht onderwijs de complexiteit van het stelsel te beperken.

2. *Minder belastende alternatieven*

In de pilot waren scholen tot nu toe verplicht om minstens één praktijkgerichte opdracht uit te voeren in samenwerking met bedrijven of instellingen. Dit besluit regelt expliciet dat scholen alleen een "inspanningsverplichting" hebben om met minimaal één regionale arbeidsmarktpartij, dan wel instelling voor educatie en beroepsonderwijs samen te werken bij het uitvoeren van het praktijkgerichte vak. De toelichting geeft daarbij aan dat uit de pilot is gebleken dat de mogelijkheden voor samenwerking in de ene regio beperkter zijn dan in de andere regio. Het college is er niet van overtuigd dat het besluit voldoende duidelijkheid biedt voor onderwijsinstellingen aangaande de inspanningsverplichting. Dit raakt de werkbaarheid van het besluit.

2.1 Het college adviseert te verduidelijken wanneer de onderwijsinstellingen aan hun inspanningsplicht hebben voldaan bij het aanbieden van een praktijkgericht keuzevak.

² De afweging om wel of geen verplichting in te voeren, komt aan de orde in de brief aan de Tweede Kamer van mei 2023 en de daarbij behorende beslisnota. [Kamerbrief over praktijkgerichte programma's vmbo | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#); [pdf \(overheid.nl\)](#).

3. Werkbaarheid

Een goede inbedding van het praktijkgericht onderwijs is ook van belang voor de werkbaarheid van het stelsel (zie adviespunt 1.1). Het college heeft geen aanvullende opmerkingen.

4. Gevolgen regeldruk

De gevolgen voor de regeldruk zijn kwalitatief en kwantitatief in beeld gebracht voor zowel de scholen als de externe (markt)partijen. Het gaat voor scholen met name om de kosten voor het uitwerken, aanbieden en afsluiten van het praktijkgerichte vak in leerjaar 3 of 4. Voor de regeldrukberekening is aangenomen dat mogelijk een kwart (212,5 scholen) van de ongeveer 850 scholen een praktijkgericht vak aanbieden. De lasten voor het eerste jaar zijn geraamd op € 3.672.000,- en daarna structureel op ongeveer € 2.295.000,- per jaar. De regeldrukkosten voor het jaarlijks opstellen van een programma voor toetsing en afsluiting (PTA) zijn geraamd op € 229.500 structureel per jaar. De structurele gevolgen voor de regeldruk komen daarmee op € 2.524.500.

Bij de berekening van de regeldrukkosten voor bedrijven en instellingen wordt gedacht aan inhoudelijk overleg, begeleiding van leerlingen en bijwonen van de presentatie van de uitvoering van de opdracht. De totale lasten voor bedrijven komen in eerste instantie uit op ongeveer € 688.500 en daarna structureel op ongeveer € 459.000 per jaar.

Enkele aspecten ontbreken nog in de regeldrukparagraaf. Mogelijk zijn er ook (los van het PTA) gevolgen voor examinering en diplomering, en het toezicht. Ook ontbreken (expliciet) de eventuele gevolgen voor de regeldruk voor de Scholengemeenschap op Bonaire. Het college adviseert de regeldrukparagraaf compleet te maken.

4.1 Het college adviseert de gevolgen voor de regeldruk volledig in beeld te brengen in de toelichting bij het wetsvoorstel, conform de Rijksbrede methodiek.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eendoordeel ten aanzien van dit voorstel:

Indienen nadat met de adviespunten rekening is gehouden.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris